

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 12 0 U 004974 15 Uvp
Banjaluka, 18.04.2018 godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Zdravke Čučak kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi M.R. iz B., (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj od 21.01.2015. godine, tuženog Fonda R.S., u predmetu ostvarivanja prava na invalidsku penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 U 004974 15 U od 06.04.2015. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 18.04.2018. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 U 004974 15 U od 06.04.2015. godine preinačava, tako da se tužba odbija kao neosnovana, te se odbija zahtjev tužioca za naknadu troškova upravnog spora u iznosu od 750,00 KM.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na zahtjev u iznosu od 1.125,00 KM.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) uvažena je je tužba protiv osporenog akta bliže označenog u uvodu ove presude, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Fonda F.B. broj 9807714480 od 18.09.2014. godine. Tim prvostepenim rješenjem tužiocu je priznato pravo na invalidsku penziju počev od 06.09.2014. godine u iznosu od 208,59 KM mjesečno. Stavom 2. izreke pobijane presude tuženi je obavezan da tužiocu nadoknadi troškove upravnog spora u ukupnom iznosu od 750,00 KM.

Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta sud je obrazložio razlozima da je tuženi postupio nezakonito kada je ostavio na snazi prvostepeno rješenje od 18.09.2014. godine, kojim je tužiocu priznato pravo na invalidsku penziju počev od dana 06.09.2014. godine, jer je taj datum priznavanja prava utvrđen suprotno članu 132. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 82/13 i 103/15 - u daljem tekstu: Zakon o PIO), koji propisuje da pravo na invalidsku penziju osiguranik ima od dana nastanka invalidnosti, a u slučaju tužioca je to 07.08.2014. godine kada mu je nalazom, ocjenom i mišljenjem prvostepenog organa vještačenja broj ORS-245/14 utvrđena invalidnost. Odbijeni su navodi tuženog da je za tužioca relevantna odredba člana 87. Zakona o PIO koja propisuje da se pravo na invalidsku penziju obezbjeđuje nakon prestanka osiguranja, uz utvrđenje suda da tužiocu osiguranje nije prestalo dana 05.09.2014. godine, jer mu za period od 01.09.2014. do 05.09.2014. godine nisu uplaćeni doprinosi, pa mu tih pet dana nije priznato u staž. Takođe je sud iznio stav da je osporeni akt suprotan članu 230. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07 i 50/10 - u daljem tekstu

ZOUP), jer isti ne sadrži obrazloženje u pogledu utvrđene visine invalidske penzije, što je bio žalbeni navod tužioca.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tuženi pobija njenu zakonitost zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Ističe da je odredbom člana 87. Zakona o PIO propisano da se pravo na penziju obezbjeđuje nakon prestanka osiguranja, da je pojam osiguranika u obaveznom osiguranju regulisan odredbama člana 9. do 21. istog zakona, dok je pojam osiguranik radnik definisan odredbom člana 11. Zakona o PIO, u kojem statusu se sve do dana 05.09.2014. godine nalazio tužilac R.M., sa kojim datumom mu je njegov poslodavac K. B. rješenjem broj 5598/2014 od 05.09.2014. godine utvrdio prestanak radnog odnosa i zaključio radnu knjižicu registarski broj 375/2000, te ga odjavio sa obaveznog osiguranja, o čemu u spisu postoji uvjerenje iz matične evidencije tuženog. Stoga je kod ovakvog stanja stvari neodrživ pravni zaključak suda da tužiocu osiguranje nije prestalo dana 05.09.2014. godine, što sud obrazlaže time da istom period od 01.09.2014. do 05.09.2014. godine nije priznat u staž zbog neuplaćenih doprinosa shodno odredbi člana 24. Zakona o PIO, a što nema nikakve veze sa stvarnim datumom prestanka osiguranja tužioca, a to je 05.09.2014. godine. Zbog navedenog neodrživ je pravni zaključak suda da se tužiocu primjenom člana 132. Zakona o PIO, invalidska penzija mora priznati počev od dana 07.08.2014. godine, jer ta odredba gledano sa aspekta konkretnog slučaja ne isključuje primjenu člana 87. Zakona o PIO. Štaviše, postavlja se pitanje kako bi se po uputama suda tužiocu pravo na invalidsku penziju moglo priznati sa danom 07.08.2014. godine kada je on tada bio u radnom odnosu, a što sve sud neopravdano gubi iz vida. Konačno dodaje da je pogrešan zaključak suda da osporeni akt od 21.01.2015. godine ne sadrži obrazloženje u smislu člana 230. stav 2. ZOUP, vezano za obračun i visinu invalidske penzije tužioca. Podsjeća da je osporeni akt donesen u izvršenju presude istog suda broj 12 0 U 004831 14 U od 24.12.2014. godine, kojom je u cjelini podržan kao obrazložen i pravilan stav tuženog u vezi sa visinom invalidske penzije tužioca, pa tuženi nije ni bio u obavezi da se o tim žalbenim navodima ponovo izjašnjava, već isključivo o datumu priznavanja prava čemu je u ponovljenom postupku posvetio dužnu pažnju. Zbog navedenog predlaže da sud zahtjev uvaži i pobijanu presudu preinači na način da tužbu odbije kao neosnovanu.

Tužilac u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan, jer je pobijana presuda zasnovana na pravilnom tumačenju odredbi člana 132. i 87. Zakona o PIO u pogledu datuma od kojeg njemu pripada pravo na invalidsku penziju. Međutim, podsjeća da je suština pokretanja upravnog spora od strane tužioca njegovo nezadovoljstvo visinom utvrđene invalidske penzije i načinom obračuna, na što je ukazao u žalbi i sa čim se prevashodno morao baviti tuženi, a što izbjegava izjavljivanjem zahtjeva za vanredno preispitivanje pobijane presude čime svjesno protivzakonito odlaže njeno izvršenje, iako se radi o vanrednom pravnom lijeku. Konačno predlaže da sud zahtjev odbije i da tuženog obaveže da mu nadoknadi troškove ovog postupaka koji se odnose na sastav odgovora na zahtjev od strane advokata T.N. u ukupnom iznosu od 1.125,00 KM.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka u spisu predmeta proizilazi, a na čemu tuženi u zahtjevu osnovano insistira, da je osporeni akt od 21.01.2015. godine donesen u izvršenju presude nižestepenog suda broj 12 0 U 004831 14 U od 24.12.2014. godine kojom je ocjenjeno da je tuženi još prilikom prošlog

rješavanja u aktu od 14.10.2014. godine dao valjano i na zakonu zasnovano obrazloženje u vezi sa žalbenim navodima tužioca koji se odnose na visinu utvrđene invalidske penzije i način njenog obračuna, što jasno znači da u ponovljenom rješavanju nije bio dužan da se o ovome opet izjašnjava. Navedeno proizilazi iz presude broj 12 0 U 004831 14 U od 24.12.2014. godine, kojom su u cjelini podržani navodi tuženog i prvostepenog organa u vezi sa visinom invalidske penzije tužioca, za koju je dakle utvrđeno da je pravilno obračunata (uvažavanjem ostvarenih plata, odnosno osnovica osiguranja tužioca unesenih u matičnu evidenciju i ostvarenog staža), pa bez obzira što je za tužioca ovo „suština spora“ ne postoji stvarna, a ni pravna mogućnost da se o ovim njegovim neosnovanim žalbenim navodima ponovo raspravlja, što je pogrešno u pobijanoj presudi zaključio nižestepeni sud.

Dalje je takođe pogrešan zaključak suda iz pobijane presude da je u konkretnom slučaju nepravilno utvrđen datum od kada tužiocu pripada pravo na invalidsku penziju, zbog čega je presudom broj 12 0 U 004831 14 U od 24.12.2014. godine isključivo poništen prethodni akt tuženog, jer za ovo utvrđenje nije bilo dato obrazloženje koje je suprotno stavu iz pobijane presude u osporenom aktu od 21.01.2015. godine zasnovano na pravilnom tumačenju zakona. Naime, kod činjenica koje proizilaze iz spisa: da je tužilac bio u radnom odnosu sve do 05.09.2014. godine kojeg dana mu je poslodavac K.B. rješenjem broj 5598/2014, nakon prijema nalaza, ocjene i mišljenja prvostepenog organa vještačenja broj ORS-245/14 od 07.08.2014. godine, utvrdio prestanak radnog odnosa zbog invalidnosti-gubitka radne sposobnosti, sa kojim datumom mu je zaključena radna knjižica registarski broj 375/2000 te je odjavljen sa osiguranja, o čemu svjedoči uvjerenje o podacima registrovanim u matičnoj evidenciji tuženog, nema nikakve sumnje da je za slučaj tužioca relevantna odredba člana 87. Zakona o PIO koja propisuje da se pravo na penziju obezbjeđuje nakon prestanka osiguranja.

Tumačenje kakvo je dao nižestepeni sud o pobijanoj presudi, da je za slučaj tužioca u pogledu datuma priznavanja prava relevantna odredba člana 132. Zakona o PIO koja propisuje da pravo na invalidsku penziju osiguranik ima od dana nastanka invalidnosti, a najranije od dana kada organ vještačenja tuženog utvrdi istu (u ovom slučaju 07.08.2014. godine), kada bi ga tuženi prihvatio, dovelo bi do toga da bi se tužilac jedan period i to vrijeme od 07.08.2014. do 05.09.2014. godine nalazio u invalidskoj penziji i u obaveznom osiguranju kao osiguranik radnik, a što nije dozvoljeno i zbog čega je zakonodavac i uveo u Zakon o PIO, odredbu člana 87. u poglavlju „Zajedničke odredbe“ da se ovakve situacije ne bi desile.

Slijedom prednjeg neosnovan je zaključak nižestepenog suda da tužiocu osiguranje nije prestalo 05.09.2014. godine, kada je taj datum na osnovu odjave sa osiguranja i rješenja poslodavca o prestanku radnog odnosa, unijet u matičnu evidenciju tuženog (uvjerenje u spisu), a na što ne utiče činjenica što za period od 01.09.2014. do 05.09.2014. godine za tužioca nisu uplaćeni doprinosi, pa mu tih pet dana nije priznato u staž shodno članu 24. Zakona o PIO, jer je prestanak osiguranja pravni institut koji se utvrđuje nezavisno od toga da li su osiguraniku za sav period rada, odnosno obaveznog osiguranja uplaćeni doprinosi, što je sve pravilno u zahtjevu naveo tuženi.

Iz prednjeg izlaganja proizilazi da je pobijana presuda zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava, odnosno da su ostvareni razlozi njene nezakovitosti propisani odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tuženog za njeno vanredno preispitivanje uvažava i ista preinačava na osnovu odredbe člana 40. stav 1. i 2. istog zakona, tako da se tužba odbija kao neosnovana.

Na osnovu člana 397. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske broj 58/03 - 61/13), koji se primjenjuje na osnovu člana 48. ZUS, u vezi sa odredbama člana 49a. ZUS, preinačena je i odluka o troškovima upravnog spora s obzirom da je tužilac izgubio spor pa mu ne pripada naknada troškova istog, kao ni naknada troškova sastava odgovora na zahtjev.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić